

KRONIKA POLSKIEGO TOWARZYSTWA GEOLOGICZNEGO CHRONICLE OF THE POLISH GEOLOGICAL SOCIETY

Lesław Bober

1928 – 2002

Geologia karpacka poniosła wielką stratę – 5 maja 2002 roku odszedł od nas nieodżałowany i dobry Kolega dr inż. Lesław Bober, którego większość życia zawodowego była związana z Państwowym Instytutem Geologicznym oraz Karpatami.

Lesław Bober urodził się 17.03.09. 1928 roku we Lwowie jako syn urzędnika przemysłu naftowego. Od 1934 do 1.09. 1939 mieszkał w Krośnie. W czasie II wojny światowej przebywał we Lwowie i Drohobyczu, gdzie ukończył szkołę powszechną i zawodową – wydział elektryczny. Od 1945 do 1948 roku mieszkał w Krośnie gdzie ukończył gimnazjum i liceum matematyczno-przyrodnicze.

Po otrzymaniu świadectwa dojrzałości w latach 1948–1952 odbył studia na Wydziale Geologiczno-Poszukiwawczym Akademii Górniczo-Hutniczej, uzyskując dyplom inżyniera-geologa. Już w czasie studiów był związany z Państwowym Instytutem Geologicznym w Warszawie, w którym rozpoczął pracę w styczniu 1952 roku, a następnie od 1954 pracował na stanowisku asystenta, a od 1958, na stanowisku starszego asystenta, kończąc w międzyczasie studia i uzyskując dyplom magistra geologii ze specjalnością geologia złóż kruszców. Od 1959 roku pracował w Oddziale Karpaczkim PIG na stanowisku starszego asystenta, a od 1962 roku na stanowisku adiunkta aż do przejścia na emeryturę w 1993 roku. Pełnił różne funkcje w związkach zawodowych. Stopień doktora nauk przyrodniczych nadany przez Radę Naukową PIG uzyskał w 1983 roku na podstawie rozprawy p.t.: “Zależność między rozwojem osuwisk strukturalnych a budową geologiczną polskich Karpat fliszowych”. W latach 1982-1987 pełnił funkcję kierownika Zakładu Geologii Złóż Surowców Mineralnych Karpat i Przedgórze, a następnie od 1987 roku był kierownikiem Pracowni Hydrogeologii i Geologii Inżynierskiej.

W czasie pracy w PIG w Warszawie współuczestniczył w rozpoznaniu złóż tufu filipowickiego a następnie fosforytów. W latach 1953–1958 brał udział w opracowaniu arkuszy Końskie i Przysucha Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski oraz w dokumentowaniu złóż syderytów ilastych w północno-wschodniej części obrzeżenia Gór Świętokrzyskich pracując w Pracowni Złóż Kruszców Instytutu Geologicznego.

Po przejściu do Oddziału Karpackiego Instytutu Geologicznego (później Państwowego Instytutu Geologicznego) zajmował

się rozpoznaniem złóż margli puchowskich, uczestniczył w badaniach nad możliwością wykorzystania piaskowców z warstw geozwycowych, a także przy ustalaniu genezy łupków grafitowych w Tatrach Zachodnich. Od 1962 roku brał udział w rozpoznaniu warunków geologiczno-inżynierskich dla projektowanych zbiorników na rzekach karpaccich. W dolinie Dunajca uczestniczył w opracowaniu sztolni energetycznej Czorsztyń-Tylmanowa oraz zapory i zbiornika w Czorsztyń-Niedzicy a także w Jazowsku, na rzece Białka w Jurgowie, Kojsówka na Czarnym Dunajcu, Klimkówka na rzece Ropie, Witowice na rzece Łososina oraz opracowaniu zbiornika dla zapory szczytowo-pompowej Prusów na potoku Żabnica koło Węgierskiej Górki. W tym czasie wraz z N. Oszczypko opracował jedną z pierwszych prac dotyczącą szczelności warstw magurskich w aspekcie tektonicznym i hydrogeologicznym. Uczestniczył w rozpoznaniu chemizmu wód podziemnych występujących na kontakcie jednostki magurskiej i pieńsińskiego pasa skałkowego.

Od roku 1965 zajmował się badaniami związków między rozwojem osuwisk strukturalnych a budową geologiczną Karpat oraz aktywnie uczestniczył w rejestracji tych zjawisk na terenie Karpat. Badanie osuwisk to hobby i podstawowy cel jego prac aż do ostatnich chwil życia. W ramach tych prac zajmował się rejestracją osuwisk, opracowaniem metodyki badań, obliczeniami stateczności zboczy osuwiskowych w rejonach zbiorników wodnych w Karpatach (Dobczyce, Świnna Poręba) oraz rejonizacją osuwisk w Karpatach. Prowadził badania mające na celu ustalenie związku między eksploatacją żwirów a erozją rzeki Czarny Dunajec oraz badania nad rozpoznaniem warunków geologiczno-inżynierskich w dorzeczu Raby. Efektem tych badań jest “Mapa dolin polskich Karpat fliszowych objętych degradacją wskutek ruchów masowych i eksploatacji kruszywa” w skali 1 : 200 000.

W latach 1956–1969 współpracował z Przedsiębiorstwem Geologicznym Budownictwa Wodnego “Hydrogeo” w Krakowie przy opracowaniu mapy i dokumentacji geologiczno-inżynierskiej dla projektowanego zbiornika na rzece Raby w Stróży oraz w Dobczycach. Współpracował z Instytutem Budownictwa Wodnego PAN przy opracowaniu metodyki badań i obliczeń stateczności zboczy osuwiskowych w rejonie projektowanych budowli inżynierskich. Prowadził również zajęcia na studiach podyplomowych.

Jest autorem prac publikowanych dotyczących głównie osuwisk karpaccich oraz kilkudziesięciu opracowań, projektów i dokumentacji złożowych i geologiczno-inżynierskich np. dla Zakładów Ceramicznych w Ropczycach, zapór na rzece Wisła Czarna oraz Wisła Malinka. Dr Lesław Bober opracował rejonizację osuwisk oraz katalog wybranych osuwisk karpaccich.

Zmarły był wybitnym geologiem karpackim, jednym z najbardziej znanych badaczy problematyki osuwisk karpaccich. Cechowała go pasja badawcza, sumienność w obserwacjach, solidność i dokładność w przedstawieniu wyników badań. Był wieloletnim członkiem Polskiego Towarzystwa Geologicznego, współorganizował zjazdy Towarzystwa (m.in. w Krośnie i Pieninach) i konferencje terenowe. Jego pasją były góry i często można Go było spotkać na wspinaczkach w Tatrach, a w latach późniejszych był częstym gościem skałek w podkrakowskich dolinkach. Był człowiekiem przyjacielskim, o dużym poczuciu humoru i radości, co pozostało mu do ostatnich chwil życia, nawet wówczas kiedy choroba ograniczyła możliwości kontaktu z otoczeniem. Był człowiekiem prawym, bardzo koleżeńskim i przyjacielskim.

Ubył z naszego grona niezwykle człowiek. Zasużył sobie bardzo na pamięć jaka pozostanie po Nim u wszystkich, którzy mieli okazję Go poznać i z Nim współpracować.

Antoni Wójcicki

Spis wybranych publikacji Lesława Bobera

- 1961 O występowaniu malachitu w okolicach Jaworek i Szlachtovej. *Przegląd Geologiczny*, 2: 92–93.
- 1963 Surowce skalne pienińskiego pasa skałkowego. *Przegląd Geologiczny*, 7: 318–322. (wspólnie z S. Kozłowskim)
- 1964 Związek między szczelinowatością i zawadnieniem piaskowca magurskiego ze Śnieżnicy (Beskid Wyspowy). *Kwartalnik Geologiczny*, 8: 626–639. (wspólnie z N. Oszczytko)
- 1966 O pochodzeniu łupków grafitoidowych w Tatrach Zachodnich. *Archiwum Mineralogiczne*, 26: 375–392. Warszawa. (wspólnie z I. Gucwa i T. Wieserem)
- 1971 Structural landslides of the Podhale Region (Polish Inner-Carpathians). *Acta Geol. Acad. Sc. Hungaricae*, 15: 389–403.
- 1973 Warunki geologiczno-inżynierskie czaszy projektowanego zbiornika na rzece Rابية w Dobczycach. *Kwartalnik Geologiczny*, 17: 639–640.
- 1975 On geological conditions of structural landslides occurrences in the Polish Flysch Carpathians. *CBGA Proc. of the X Congr. Sec. III Tectonics. GUDŠ, Bratislava*, 38–45. (wspólnie z N. Oszczytko)
- 1977 Osuwiska województwa krośnieńskiego. *Przewodnik 49 Zjazdu Pol. Tow. Geol. w Krośnie*. WG, Warszawa, 45–54.
- 1977 Geologiczne warunki rozwoju zbocza w Brzeżance koło Strzyżowa. *Przegląd Geologiczny*, 7: 372–377. (wspólnie z J. Chowańcem, N. Oszczytko, A. Wójcikiem, K. Witkiem)
- 1977 Structural landslides in the region of the Prusów ridge (Beskid Żywiecki Mts.). *Studia Geomorph. Carp.-Balc.*, 11: 155–167. (wspólnie z A. Wójcikiem)
- 1979 Structural landslides regions in the polish flysch Carpathians and their relation to geology of this mountain range. Superficial mass movements in mauntain regions. *Proc. 1st Polish-Italian Seminar. Szymbark*, IMGW, Warszawa, 18–34.
- 1980 Utwory czwartorzędowe w dolinie Skawy między Wadowicami a Zatorem. *Rocznik Polskiego Towarzystwa Geologicznego*, 50: 119–137. (wspólnie z D. Nowicką, A. Wójcikiem)
- 1980 Badania stateczności zbocza osuwiskowego w Lipowicy koło Dukli. *Biuletyn Instytutu Geologicznego*, 324: 239–282. (wspólnie z K. Thiel)
- 1984 Rejony osuwiskowe w polskich Karpatach fliszowych i ich związek z budową geologiczną regionu. *Biuletyn Instytutu Geologicznego*, 340: 115–162.
- 1984 O metodyce analizy podłużnych profili rzek w badaniach neotektonicznych na przykładzie rzek Podhala (polskie Karpaty wewnętrzne). *Annales Societatis Geologorum Poloniae*, 54: 191–208. (wspólnie z N. Oszczytko)
- 1986 Występowanie osuwisk i metodyka ich badań. Osuwisko Bustryk, Kotelnica, Dzianisz na Podhalu Zachodnim. *Przewodnik 57 Zjazdu PTG. Pieniny*, 188–191, 252–264.
- 1991 *Objaśnienia do Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski 1:50 000, arkusz Jaśliska (1056)*. Wydawnictwa Geologiczne, Warszawa, 97 pp. (wspólnie z A. Ślęczką, J. Chowańcem, M. Cieszkowskim, D. Gierat-Nawrocką, W. Zuchewiczem)
- 1992 Łomnica – osuwisko. *Przewodnik 63 Zjazdu PTG Koninki*, 139–142.
- 1994 *Mapa dolin polskich Karpat fliszowych objętych degradacją wskutek ruchów masowych i eksploatacji kruszywa 1 : 200 000*. Państw. Inst. Geol. Warszawa, s. 30.
- 1997 *Zjawiska osuwiskowe w polskich Karpatach fliszowych. Geologiczno-inżynierskie właściwości wybranych osuwisk*. Wydawnictwo IBW PAN, Gdańsk. (wspólnie z K. Thiel, L. Zabuskim)
- 1999 *Osuwiska we fliszu Karpat polskich. Geologia – modelowanie – obliczenia stateczności*. Wydawnictwo IBW PAN, Gdańsk, 171 pp. (wspólnie z L. Zabuskim, K. Thiel)